

Please Cite As: Leylek, H. (2020), "Kamu Kurumlarının Finansal Yönetimi ve Borçlanma Durumlarının Bireylerin Yaşam Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi", *Fiscaeconomia*, 4(3), 736-746.

Kamu Kurumlarının Finansal Yönetimi ve Borçlanma Durumlarının Bireylerin Yaşam Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi

The Effect of Financial Management of Public Institutions and Their Debt Status on Life Satisfaction of Individuals

Hatice LEYLEK¹

Abstract

Today, fast changing economic balances and social life movements force individuals to make financial management plans. Here, the relationship between financial management and borrowing is among the important factors affecting life satisfaction in individuals. In this study, it was aimed to reveal the effect of financial management behavior and attitudes on borrowing on life satisfaction. This research, designed in scanning model, was carried out with 425 students studying in Eskişehir Osmangazi University Faculty of Economics and Administrative Sciences in 2019-2020. In the research, demographic information form (gender, grade level, income level variables) and three scales were used as data collection tool. In the collection of research data, life satisfaction scale, financial management behavior scale, attitude scale regarding borrowing were used. The analysis of the research data was carried out with the SPSS24 data analysis program. As a result of the research, it was observed that women's financial management behaviors and attitude points towards borrowing were higher. Students with high income have higher income levels, attitudes towards life satisfaction, financial management behaviors and borrowing. In addition, it led to the conclusion that financial management behaviors increase the life satisfaction of the participants and attitudes towards borrowing have a life-reducing effect.

Article History:

Date submitted:

29.06.2020

Date accepted:

17.09.2020

Jel Codes:

D12, D15, E70

Keywords:

Financial Management, Borrowing, Life Satisfaction

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Maliye ABD, haticeleylek0@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4516-137X>

Öz

Günümüzde hızlı değişen ekonomik dengeler ve sosyal yaşam hareketlilikleri bireyleri finansal yönetim planları yapmaya zorlamaktadır. Burada finansal yönetim ve borçlanma ilişkisi bireylerde yaşam memnuniyetini etkileyen önemli unsurlar arasında yer almaktadır. Bu araştırmada finansal yönetim davranışı ve borçlanmaya ilişkin tutumların yaşam memnuniyeti üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Tarama modelinde tasarlanan bu araştırma, 2019-2020 yıllarında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören 425 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak demografik bilgi formu (cinsiyet, sınıf düzeyi, gelir düzeyi değişkenleri) ve üç adet ölçek kullanılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında yaşam memnuniyeti ölçeği, finansal yönetim davranış ölçeği ve borçlanmaya ilişkin tutum ölçeği kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizi SPSS24 veri analiz programı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda kadınların finansal yönetim davranışları ve borçlanmaya ilişkin tutum puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin yaşam memnuniyeti, finansal yönetim davranışları ve borçlanmaya ilişkin tutum düzeyleri daha yüksektir. Ayrıca finansal yönetim davranışlarının katılımcıların yaşam memnuniyetini arttırdığı, borçlanmaya ilişkin tutumların ise yaşam memnuniyetini azaltıcı etkiye neden olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

1. Giriş

Günümüzde kamu kesimi bütçe açıkları ve bu açıkların ekonomik etkileri literatürün en önemli konularından birini oluşturmaktadır (Armstrong, 2001). Kamu borçlanması üzerine açıklamaları olan klasik iktisadi anlayış incelendiğinde genel olarak özel borçlanma ile kamu borçlanması arasında büyük bir farkın olmadığı görülür (Arıcan, 2005). Klasik iktisadi anlayış genel olarak devlet borçlanmasından yana olmayan bir çizgi izlemiştir (Buchanan, 1991). Keynesyen görüşe göre kamu kesimi açıklarının ve bu açıkların finansmanında izlenecek yöntem şeklinin toplumdaki bireyler üzerinde servet etkisi yaratacağı ve reel makro ekonomik dengeleri değiştireceği kabul edilmektedir (Larner, 1964). Kamu açıkları sonucu oluşan yüksek faiz veya enflasyon, ödemeler dengesi üzerinde olumsuz etki yaparak maliyet artırıcı etkisi ile ihracatı engellemektedir. Böylece her iktisadi sorunun sorumlusu olarak günümüzde kamu açıkları gösterilmektedir (Öztürk ve Demir, 2015).

Klasik teori, bütçenin kontrolünü dikkate alırken Keynesyen teori bütçenin etkisine önem verir. Keynesyen teoride devletin ekonomideki yeri büyüktür ancak denk bütçe anlayışına yer verilmez (Özgüç, 2010). Çünkü ekonominin eksik istihdam durumunda olduğu kabul edildiğinden kaynaklar devlet tarafından değerlendirilir. Dolayısıyla ekonomideki dengeleri sağlama konusunda devletin mali işlemleri kaçınılmaz olmaktadır. Keynesyen teorinin temelinde 1929 Dünya Buhranının da etkisiyle borçlara ait klasik yaklaşımlara ciddi eleştiriler getirilmiştir (Coşkun, 1997). Keynes ekonominin kendi kendine tam istihdama ulaşamayacağını ve devletin talep yetersizliklerini ortadan kaldırmak için ekonomiye müdahale etmesi gerektiğini savunmuştur. Bu durumda uygulanacak açık bütçe politikası uygulamalarının ekonomik büyümeye olumlu etkide bulunabileceğini kabul etmiştir (Chen ve David, 2007).

Devletin kamu harcamaları finansmanı vergilerle karşılanamadığı durumlarda borçlanmaya başvurulması klasik iktisadi düşünce yapısına göre ister iç ister dış kaynak olsun bugünkü kuşakların yükünü gelecek kuşaklara aktarmaktadır (Şener ve Gündüzalp, 2018). Bu yüzden

klasik iktisadi anlayış genel olarak devletin borçlanmasıyla ilgili olarak olmayan bir görüşe sahiptir. Bu anlayışa göre kamu borçları verimsiz olarak kabul edilmiştir. Çünkü borçlanma olağanüstü veya geçici taleplerin karşılanması için başvurulan geçici bir finansman aracıdır (Amstrong, 2001).

Literatür incelendiğinde, borç yanılması durumunda kamu harcamalarının daha da artacağı ve gelecek nesiller üzerine yük getireceği farklı çalışmalarla saptanmıştır (Akdoğan Gedik, 2013). Puviani (1967) çalışmalarına kamu finansmanında borçlanmanın kullanılmasını sorgulamakla başlamıştır. Puviani (1967), Buchanan (1967), Floyd ve Hynes (1978) borç yanılması ile ilgili iki tür bilgiye dayalı olarak, bireylerin ya gelecek dönemde uygulanacak bir vergiyi ya da bugünden bir borçlanmayı tercih edeceklerini vurgulamışlardır (Akt. Armstrong, 2001).

Buchanan ve Wagner (1977) borçlanma ve enflasyon yoluyla dolaylı vergileme gibi dolaysız vergiler dışındaki finansman yöntemlerinin kamu harcamalarını arttırdığını ifade etmektedir (Uysal Şahin ve Akar, 2015). Buchanan borç yanılmasına ilişkin iki tür yaklaşım ifade etmektedir. İlki Vickrey türü borç yanılmasıdır. Bu yanılmasında birey, borçlanma sonrası oluşacak gelecek neslin vergi yükümlülüğü üzerindeki etkiyi göz ardı etmektedir. Diğerisi ise Puviani türü borç yanılmasıdır (Chen ve David, 2007). Bu durum, varlık değerlerinde azalmanın değerlendirilmesinde bazı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Dalamagas (1992) farklı ülke grupları için EKK tahmin yöntemi kullanarak yapmış olduğu çalışmada, borçlanma yerine vergi tercih edilmesi durumunda özel tüketim kararlarının değişeceğini saptamıştır. Aynı zamanda borç düzeyinin GSYİH' ya oranı yüksek olan ülkelerde yanılma söz konusu değil iken; borç düzeyinin GSYİH' ya oranı düşük olan ülkelerde ise yanılma ile karşı karşıya kalındığı saptanmıştır (Erdem ve İlgün, 2017).

Günümüzde hükümet politikaları incelendiğinde, bütçe açıklarının daha yüksek vergiler veya iç ya da dış borçlanma yollarından biri seçilerek karşılandığı görülmektedir (Arıcan, 2005). Yabancı kaynaklardan finansman sağlanması olarak tanımlanan borçlanma, ekonomik büyüme sağlamak isteyen ülkelerin iktisadi kalkınma süreçlerini devam ettirmek amacıyla başvurdukları bir maliye politikası aracıdır (Amstrong, 2001). İnsanların çalışma, tasarruf, yatırım ve kaynak kullanım kararlarını doğrudan etkileme potansiyeline sahip vergiler ise, ekonomik büyüme üzerinde değişik kanallar aracılığı ile etkili olabilen diğer bir maliye politikası aracıdır. Artan bütçe açıkları ile beraber, kamu harcamalarının giderilmesi için hükümetin bu iki metottan hangisini seçmesi gerektiği sorusu, son zamanlarda hem politik hem de akademik alanda sıkça sorulmaya başlanmıştır (Akdoğan Gedik, 2013; Utkulu, 2003). Bununla beraber kamu harcamaları ve vergiler arasındaki nedensellik ilişkisi de kamu maliyesi alanında ampirik olarak tartışılabilir bir konu olmaya devam etmektedir. Geleceği düşünen bireyler için ise hangi metodun seçileceği sorusu, optimal tüketim hesaplanması ve kamu sektörü harcama kararlarından dolayı önemlidir (Erdem ve İlgün, 2017).

Kamu harcamaları ve kamu gelirleri arasındaki ilişki ile ilgili olarak elde edilen ve elde edilecek olan ampirik sonuçlar, bütçe açıkları ve kamu borçları dikkate alındığında siyasal ve politik olarak Türkiye için büyük önem taşımaktadır (Öztürk ve Demir, 2015; Arıcan, 2005). Bu yüzden literatürde borçlanma veya vergileme ile finansman sağlanması durumunda ortaya çıkacak sonuçlar üzerine birçok çalışma yer almaktadır (Yaşar, 2014). Hükümetler borçlanma yoluyla, kısmen sermaye mallarının kıtlığına ve faiz oranlarının artmasına neden olarak özel piyasalardan kaynakların kullanılmasını azaltabilirler (Chen ve David, 2007). Borçlanmadan

kaynaklı faiz oranında artış derecesi dışarıdan sermaye girişine neden olup yerli paranın değerini arttırmakta ve böylelikle net ihracat dışlanmaktadır (Utkulu, 2003). Tüm bunlara bakıldığında birçok ekonomist uzun dönemde bütçe açıklarının sermaye stokunu azaltacağına, dış borcu arttıracığına ve gelecek nesiller üzerine bir yük yükleyeceğine inanmaktadır.

Kamu harcamaları ve kamu gelirleri arasındaki dengeler ya da belirsizlik durumları bireylerin harcama davranışlarını ve buna bağlı olarak da yaşam memnuniyetini etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır (Ünal ve Koyun, 2019). Özellikle üniversite çağındaki bireyler ve bu bireylerin geleceğe ve mesleğe yönelik tutumları, kamu harcama politikalarıyla ilişkilidir. Bireylerin kamu gelir ve harcamalarına yönelik tutumlarının olumlu olması, harcamaların dengesiyle ve genel ekonomik durumun iyi olmasıyla mümkündür. Buna karşılık kamudaki ekonomik dengesizlikler ise bireylerde huzursuzluk ve gelecek endişesi meydana getirmekte, dolayısıyla da yaşam memnuniyeti azalmaktadır (Kanmaz, 2018; Kocabıyık ve Teker, 2018).

Türkiye’de 2014 – 2015 yılı istatistiksel verilerine göre üniversitelerde 6.062.886 öğrenci bulunmaktadır (YÖK, 2015). Mezun olan bu öğrenciler potansiyel vergi mükellefi olarak çeşitli mesleklerde iş hayatına atılmaktadır. Bu yüzden geleceğin vergi mükelleflerinin vergileme ve borçlanma konusundaki düşüncelerinin ve yaşam memnuniyetine etkisinin ortaya çıkarılması önem arz etmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmada finansal yönetim davranışı ve borçlanmaya ilişkin tutumların yaşam memnuniyeti üzerindeki etkisinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır;

1. Katılımcıların yaşam memnuniyeti, finansal yönetim davranış ve borçlanmaya ilişkin tutumları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
2. Katılımcıların yaşam memnuniyeti, finansal yönetim davranış ve borçlanmaya ilişkin tutumları bölümlere göre farklılık göstermekte midir?
3. Katılımcıların yaşam memnuniyeti, finansal yönetim davranış ve borçlanmaya ilişkin tutumları gelir düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
4. Katılımcıların finansal yönetim davranış ve borçlanmaya ilişkin tutumların yaşam memnuniyeti, üzerinde anlamlı etkisi bulunmakta mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada atama modeli kullanılmıştır. Bu modelde mevcut bir durumun çeşitli yönleriyle ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu araştırmada ise bireylerin yaşam memnuniyeti, finansal yönetim davranış ve borçlanmaya ilişkin tutumları araştırılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2014-2015 yıllarında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise evrenden rasgele seçilen 425 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin araştırmaya dahil edilmeleri yüz yüze görüşme yoluyla ve gönüllü olarak sağlanmıştır. Araştırma grubunun İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi örneklem kütleli olarak seçilmesinde, araştırma kapsamına giren öğrencilerin ekonomik ve mali olaylar

ve olgular konusunda diğer fakülte öğrencilerine nazaran daha yetkin olmaları ve çalışmanın kapsamı dikkate alındığında vergi ve borçlanma ile ilgili temel altyapının bu öğrencilerde olduğu düşünülmesi etkili olmuştur.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak demografik bilgi formu (cinsiyet, sınıf düzeyi, gelir düzeyi değişkenleri) ve üç adet ölçek kullanılmıştır. Katılımcıların yaşam memnuniyeti düzeylerini ölçmek için, Diener ve arkadaşları (1985) tarafından geliştirilen, Köker (1991) tarafından Türkçe'ye uyarlanan, 7'li derecelendirme tipinde 5 maddelik *yaşam memnuniyeti ölçeği* kullanılmıştır. Katılımcıların finansal yönetim davranışlarını ölçek için Dew ve Xiao (2011) tarafından geliştirilen ve Ünal ve Düger tarafından Türkçe'ye uyarlanan 5'li likert tipinde 15 maddeden oluşan *finansal yönetim davranış ölçeği* kullanılmıştır. Katılımcıların borçlanmaya ilişkin tutumlarının ölçülmesi amacıyla Lea ve diğerleri (1995) tarafından geliştirilen ve Gündüzalp (2018) tarafından Türkçe'ye uyarlanan 5'li likert tipinde 17 maddeden oluşan (3-4-5-6-9-14 maddeler ters puanlanmış) *borçlanmaya ilişkin tutum ölçeği* kullanılmıştır. Ölçeklerin değerlendirilmesinde maddelerin tek faktörde toplanması nedeniyle değerlendirmeler toplam puanlar üzerinden yapılmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri araştırmacı tarafından üniversite öğrencilerine yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen ölçekler, uygulama için düzenlenmiş ve katılımcılarla önceden görüşülerek araştırmanın amacı açıklanmıştır. Katılımcıların araştırmaya dahil edilmesinde gönüllülük esasına dikkat edilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde SPSS24 veri analiz programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde değişkenlere ilişkin yüzde ve frekans dağılımları verilmiş, ölçek puanlarının analizlerinde ise t testi, anova testi ve regresyon analizleri yapılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi $p \leq .05$ olarak belirlenmiştir.

3. Bulgular

3.1. Araştırma Değişkenlerinin Dağılımları

Tablo 1. Katılımcıların değişkenlere göre frekans ve yüzde dağılımları

		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	215	50,6
	Erkek	210	49,4
	İşletme	140	32,9
	İktisat	77	18,1
Bölüm	Maliye	66	15,5
	Uluslararası İlişkiler	68	16,0
	Siyaset bilimi ve kamu yönetimi	74	17,4
	5000 TL altı	308	72,5
Gelir Düzeyi	5000 TL üzeri	117	27,5
	Toplam	425	100,0

Araştırmaya katılan toplam 425 öğrencinin %50,6'sı (215) kız öğrenci ve %49,4'ü (210) erkek öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %32,9'u (140) işletme bölümü, %18,1'i (77) iktisat bölümü, %15,5'i (66) maliye bölümü, %16'sı (68) uluslararası ilişkiler bölümü ve %17,4'ü (74) siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümü öğrencilerinden oluşmaktadır.

3.2. Yaşam Memnuniyeti Ölçeği, Finansal Yönetim Davranışları Ölçeği, Borçlanmaya İlişkin Tutum Ölçeklerine İlişkin Bulgular

Tablo 2. Yaşam memnuniyeti ölçeği, finansal yönetim davranışları ölçeği, borçlanmaya ilişkin tutum ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre t testi sonuçları

	Cinsiyet	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	sd	p
Yaşam memnuniyeti	Kadın	215	16,97	4,590	,959	423	,338
	Erkek	210	16,57	3,879			
Finansal yönetim davranışları	Kadın	215	51,55	7,844	7,882	423	,000
	Erkek	210	44,98	9,299			
Borçlanmaya ilişkin tutum	Kadın	215	52,94	6,435	3,323	423	,001
	Erkek	210	51,02	5,421			

Yapılan t testi analizi sonucunda katılımcıların yaşam memnuniyeti ölçeğinden aldıkları puanlar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık meydana gelmediği ($p > .05$), finansal yönetim davranışları ölçeği ve borçlanmaya ilişkin tutum ölçeği puanlarında ise cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık meydana geldiği ($p \leq .05$) tespit edilmiştir. Aritmetik ortalama puanları incelendiğinde kadınların finansal yönetim davranışları ve borçlanmaya ilişkin tutum puanlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, kadınların ekonomik gelişmeleri yakından takip etmesi, ekonomik birikimleri erkeklere göre daha planlı ve ihtiyaç odaklı değerlendirmeleri şeklinde açıklanabilir.

Tablo 3. Yaşam memnuniyeti ölçeği, finansal yönetim davranışları ölçeği, borçlanmaya ilişkin tutum ölçeği puanlarının bölüm değişkenine göre anova testi sonuçları

	Bölüm	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	sd	p
Yaşam memnuniyeti	İşletme	140	16,16	2,993	7,548	4	,000
	İktisat	77	18,05	5,737			
	Maliye	66	17,95	3,558			
	Uluslararası ilişkiler	68	14,94	3,973			
	Siyaset bilimi ve kamu yönetimi	74	17,24	4,577			
	Toplam	425	16,77	4,253			
	İşletme	140	46,41	9,929			
İktisat	77	52,19	9,920				
Maliye	66	47,60	7,165				
Uluslararası ilişkiler	68	48,57	8,111				
Siyaset bilimi ve kamu yönetimi	74	48,21	8,438				
Toplam	425	48,30	9,192				
İşletme	140	52,12	6,256	2,063	4	,085	
İktisat	77	53,49	8,027				
Maliye	66	50,87	4,579				
Uluslararası ilişkiler	68	51,91	5,974				
Siyaset bilimi ve kamu yönetimi	74	51,27	3,717				
Toplam	425	51,99	6,026				

Yapılan anova testi analizi sonucunda katılımcıların borçlanmaya ilişkin tutum ölçeği puanları arasında bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık meydana gelmediği ($p > .05$), yaşam memnuniyeti ölçeği ve finansal yönetim davranışları ölçeği puanlarında ise bölümler arasında anlamlı farklılık meydana geldiği ($p \leq .05$) tespit edilmiştir. Posthoc testi sonuçları incelendiğinde iktisat ve maliye bölümlerinde okuyan öğrencilerin yaşam memnuniyeti düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca iktisat bölümünde okuyan öğrencilerin diğer bölümlerde okuyan öğrencilere göre, uluslararası ilişkiler bölümünde okuyan öğrencilerin işletme ve maliye bölümünde okuyanlara göre finansal yönetim düzeyleri daha yüksektir.

Tablo 4. Yaşam memnuniyeti ölçeği, finansal yönetim davranışları ölçeği, borçlanmaya ilişkin tutum ölçeği puanlarının gelir düzeyi değişkenine göre t testi sonuçları

	Gelir Düzeyi	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	sd	p
Yaşam memnuniyeti	5000 TL altı	308	16,48	3,565	-2,287	423	,023
	5000 TL üzeri	117	17,53	5,628			
Finansal yönetim davranışları	5000 TL altı	308	46,82	8,483	-5,591	423	,000
	5000 TL üzeri	117	52,21	9,857			
Borçlanmaya ilişkin tutum	5000 TL altı	308	51,57	5,254	-2,365	423	,018
	5000 TL üzeri	117	53,11	7,611			

Yapılan t testi analizi sonucunda katılımcıların yaşam memnuniyeti ölçeği, finansal yönetim davranışları ölçeği ve borçlanmaya ilişkin tutum ölçeği puanlarında gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık meydana geldiği tespit edilmiştir ($p \leq .05$). Aritmetik ortalama puanları incelendiğinde gelir düzeyi 5000 TL üzeri olan katılımcıların yaşam memnuniyeti, finansal yönetim davranışları ve borçlanmaya ilişkin tutum düzeylerinin gelir düzeyi 5000 TL altı olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, bireylerin gelir düzeyinin artması, ekonomik güven sağlamak, ihtiyaçların karşılanmasında ekonomik bağımsızlık durumunun bir sonucu olarak yaşam memnuniyetinde artışlar görülmesine katkı sağlaması şeklinde açıklanabilir.

Tablo 5. Finansal yönetim davranışları ölçeği ve borçlanmaya ilişkin tutum ölçeği puanlarının yaşam memnuniyeti düzeylerine etkisine ilişkin regresyon analizi sonuçları

Model	Coefficients				
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
(Yaşam Memnuniyeti)	15,956	1,680		9,497	,000
Finansal yönetim davranışları	,203	,026	,440	7,885	,000
Borçlanmaya ilişkin tutum	-,173	,039	-,245	-4,402	,000

R: ,358; Adj. R²: ,124; Anova= .000 $p \leq .05$; F: 31,111

Bağımlı Değişken: Finansal yönetim davranışları ölçeği ve borçlanmaya ilişkin tutum

Bağımsız Değişken: Yaşam memnuniyeti

Katılımcıların finansal yönetim davranışları ölçeği ve borçlanmaya ilişkin tutum ölçeği puanlarının yaşam memnuniyeti düzeylerine etkisi regresyon analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni %16 oranında açıkladığı ve anlamlı etkiye sahip olduğu görülmüştür (β : ,15,956; t: 9,497; p: 000 $\leq .05$). Ölçek puanlarının etkileri ayrı ayrı incelendiğinde ise finansal yönetim davranışlarının katılımcıların yaşam memnuniyetini artırdığı, borçlanmaya ilişkin tutumların ise yaşam memnuniyetini azaltıcı etkiye neden olduğu görülmektedir. Bu durum bireylerin finansal yönetim davranışlarını

olumlu yönde algıladıklarının göstergesi olarak değerlendirilebilir. Benzer şekilde bireyler ya da kamusal alandaki borçlanma durumlarının bireylerde huzursuzluk meydana getirmesi nedeniyle yaşam memnuniyetinde olumsuz etkiler meydana gelebilmektedir.

4. Sonuçlar ve Öneriler

Kadınların erkeklere göre finansal yönetim davranışları ve borçlanmaya ilişkin tutum puanları erkeklere göre daha yüksektir. Benzer şekilde Kanmaz (2018) yaptığı çalışmada kadınların finansal tutum düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çinko ve diğerleri (2017) ve Tuna ve Ulu (2016) ise yaptıkları çalışmada erkeklerin finansal davranış düzeylerinin kadınlara göre daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır. İktisat bölümünde okuyan öğrencilerin diğer bölümlerde okuyan öğrencilere göre, uluslararası ilişkiler bölümünde okuyan öğrencilerin işletme ve maliye bölümünde okuyanlara göre finansal yönetim düzeyleri daha yüksektir. Tuna ve Ulu (2016) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin bölümleri arasında anlamlı farklılık meydana geldiğini belirtmiştir. Benzer şekilde Kocabıyık ve Teker (2018) üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini çalıştırdıkları çalışmada iktisat bölümünde olan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Bu duruma öğrencilerin okudukları bölümün etkili olabileceği ifade edilmiştir. Gelir düzeyi yüksek olan katılımcıların yaşam memnuniyeti, finansal yönetim davranışları ve borçlanmaya ilişkin tutum düzeyleri, gelir düzeyi düşük olan katılımcılara göre daha yüksektir. Benzer şekilde Kocabıyık ve Teker (2018) gelir düzeyi yüksek olan katılımcıların finansal yönetim davranışları üzerinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. Finansal yönetim davranışlarının katılımcıların yaşam memnuniyetini artırdığı, borçlanmaya ilişkin tutumların ise yaşam memnuniyetini azaltıcı etkiye neden olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Şener ve Gündüzalp (2018) finansal yönetim, finansal stres, finansal memnuniyet ve yaşam memnuniyeti ile hanehalkı borçlanma düzeyi arasındaki ilişkiye yönelik yaptıkları çalışmada ve Ünal ve Koyun (2019) finansal tutum ve yaşam tatmininin demografik faktörlerle ilişkisini çalıştırdıkları çalışmalarda katılımcıların finansal yönetim tutum ve davranışları ile borçlanma düzeyinin yaşam memnuniyeti üzerinde etkili olduğu belirtilmiştir.

Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde kadınların finansal yönetim davranışları ve borçlanmaya ilişkin tutum puanları erkeklere göre, iktisat bölümünde okuyan öğrencilerin diğer bölümlerde okuyan öğrencilere göre, gelir düzeyi yüksek olan katılımcıların yaşam memnuniyeti finansal yönetim davranışları ve borçlanmaya ilişkin tutum düzeyleri gelir düzeyi düşük olan katılımcılara göre daha yüksektir. Finansal yönetim davranışları yaşam memnuniyetini artırmakta, borçlanmaya ilişkin tutumlar ise yaşam memnuniyetini azaltıcı etkiye neden olmaktadır.

Araştırmada iktisat bölümünde okuyan öğrencilerin finansal yönetim düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumun nedeninin yalnızca bölüm değişkeni olup olmadığı ile ilgili farklı özelliklerin de değerlendirildiği araştırmaların yapılması önemlidir. Ayrıca çalışmada bireylerin finansal yönetim davranışlarının artmasının yaşam memnuniyetini olumlu yönde etkilemekte olduğu görülmüştür. Bu bakımdan bireylerin genel olarak yaşam memnuniyetinin artırılmasında, finansal yönetim becerilerinin geliştirilmesi ve buna yönelik çalışmaların yapılması önem taşımaktadır.

Leylek, H. (2020), "Kamu Kurumlarının Finansal Yönetimi ve Borçlanma Durumlarının Bireylerin Yaşam Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi", *Fiscaoeconomia*, 4(3), 736-746.

Kaynakça

- Akdoğan Gedik, M. (2013). *Mali Yanılsama: Türkiye Ekonomisi İçin Bir Değerlendirme*. (Birinci Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, ss. 42.
- Arıcan, E. (2005). "Ricardocu Denklik Teoremi ve Teorilerde Kamu Açıklarına İlişkin Yaklaşımlar: Türkiye Ekonomisine İlişkin Bir Uygulama". *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, sayı 1, ss. 77-93
- Armstrong, M. (2001). *A Handbook of Management Techniques: The Best Selling Guide to Modern Management Methods*, Kogan Page Publishers, London.
- Buchanan, J. M. (1991). *Kamu Tercihi ve Anayasal İktisat*. çeviri, yayını hazırlayan: Aytaç Eker – Coşkun Can Aktan, İzmir, ss 1
- Chen, Y. David (2007). Effects of Monetary Policy on the Twin Deficits". *The Quarterly Review of Economics and Finance*, Volume: 47, 279-292
- Coşkun, G. (1997). *Devlet Bütçesi*, Ankara, Turhan Kitabevi.
- Çelen, M. ve Zülfüoğlu, Ö. (2008). "Klasik Kamu Borçlanma Teorisinin Oluşumu". *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, sayı 2, ss. 290-307
- Çinko, M., Avcı, E., Ergun, S., & Tekçe, M. (2017). "Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri: Marmara Üniversitesi Örneği". *Marmara Business Review*, 2(1), 25-50.
- Dew, J., Xiao, J. J. (2011). "The Financial Management Behavior Scale: Development and Validation". *Association for Financial Counseling and Planning Education*, 22 (1), 43-59.
- Douglass Bernheim, B. (1989). A Neoclassical Perspective on Budget Deficits". *Journal of Economic Perspectives*, Vol.3, no:2, ss.55
- Erdem, E., & İlgün, F. (2017). Mali Disiplin Üzerinde Politik Faktörlerin Etkisi: Az Gelişmiş Ve Gelişmekte Olan Ülkelere Yönelik Uygulamalı Bir Analiz". *Journal of the Faculty of Economics/İktisat Fakültesi Mecmuası*, 67(1).
- Gündüzalp, A. A. (2018). *Hanehalkı Borçlanma Eğiliminin Demografik, Sosyoekonomik Ve Psikososyal Faktörler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kanmaz, A. (2018). *Bireysel Hisse Senedi Yatırımcılarının Finansal Okuryazarlık Düzeyi Üzerine Bir Çalışma: İzmir Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kocabıyık, T., & Teker, T. (2018). "Finansal Okuryazarlık: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma". *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 117-144.
- Kogar, Ç. E. (1996). *Denk Bütçe Teorisi ve Uygulanabilirliği Üzerine Bir Not*. TCMB yayını, tebliğ no: 9630, ss.301-303
- Köker, S. (1991). *Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi.

Leylek, H. (2020), "Kamu Kurumlarının Finansal Yönetimi ve Borçlanma Durumlarının Bireylerin Yaşam Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi", *Fiscaoeconomia*, 4(3), 736-746.

- Larner, A. (1964). *Keynesian Economics in The Sixties*. (der) Robert Lecochoyman, Keynes general Theory: Report of Three Decades, New York, ss. 222-234.
- Öğretir, H. ve Gül, Y. (2015). *4T Maliye Soruları*. İstanbul: 4T yayınları, ss. 351-352
- Özgüç, E. (2010). *Türkiye’de Bütçe Açıkları, Nedenleri, Etkileri Ve İç Borçlanma ile Nedensellik İlişkisi*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, İstanbul.
- Öztürk, E., & Demir, Y. (2015). "Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama". *Journal of Accounting & Finance*, (68).
- Puviani, A. (1967). *Teoria Della Illusione Finanziaria*, Remo Sandon. Milan, 1903, Partially Translated and Edited by J.M Buchanan in "The Fiscal Illusion", Chapter in *Public Finance in Democratic Process:Fiscal Institutions and Individual Choice*, Chapel Hill: University of North Carolina Press.
- Saygılıoğlu, N., Ulusoy, A., Yılmaz, B.E., Tosunoğlu, Ş. Ve Bilge, S. (2012). *Devlet Borçları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri
- Şener, A., & Gündüzalp, A. A. (2018). "Finansal Yönetim, Finansal Stres, Finansal Memnuniyet Ve Yaşam Memnuniyeti İle Hanehalkı Borçlanma Düzeyi Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma". *II. Uluslararası Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Sempozyumu*, 21.
- Tuna, G., & Ulu, M. O. (2016). "Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma". *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 30, 128-141.
- Turhan, İ. (1996). *Kamu Kesimi Açıklarının Reel Makro Ekonomik Sonuçları ve Bankacılık Kesimine Etkileri*. M.Ü.S.B.E. yayın No:12, Araştırma İnceleme Yazısı,1996-12, İstanbul, ss. 26-27
- Ulusoy, A. (2014). *Devlet Borçlanması*, Trabzon, 8. Baskı, ss. 1-10
- Utkulu, U. (2003). "Türkiye’de Bütçe Açıkları Ve Dış Ticaret Açıkları Gerçekten İkiz Mi? Koentegrasyon Ve Nedensellik Bulguları". *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1).
- Uysal Şahin, Ö., Akar, S. (2015). "Türkiye’de Mali İllüzyon Varlığının Analiz Edilmesi, Finans Politik & Ekonomik Yorumlar". cilt:52 (600), ss.29.
- Ünal, S., & Koyun, S. (2019). "Finansal Tutum ve Yaşam Tatmininin Demografik Faktörlerle İlişkisi: Örnek Olay İncelemesi". *4 th International Symposium on Innovative Approaches in Social, Human and Administrative Sciences November 22-24, Samsun, Turkey*
- Vural, Savaş (1998). *İktisadın Tarihi*, İstanbul: Avcıol Basın Yayını,2.Baskı ss.339-358
- Yaşar, S. (2014). *Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı Sonrası Türkiye’de İkiz Açıklar Hipotezi: Ampirik Bir Uygulama*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, B. E. (2008). *Türkiye’nin Değişme Kaderi Osmanlı’dan Günümüze 1854-2007 Borç Çıkmazı*. İstanbul: Derin Yayınları, ss. 1-20.